Μπροστά στο «Τριώδιο» (Δημήτριος Παναγόπουλος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 22 Φεβρουαρίου, 2024

Πολύς λόγος γίνεται κάθε χρόνο κατά τις ημέρες που ανοίγει το Τριώδιο, τόσο από τους λεγόμενους πιστούς, όσο και από τους άπιστους, τους αδιάφορους, και μάλιστα κυρίως από αυτούς.

Υπάρχει όμως μία παρανόηση αναφορικά με το τι ερμηνεία έχουν οι λέξεις «ανοίγει το Τριώδιο».

Διότι βλέπουμε οι άπιστοι, οι ψυχροί, οι αδιάφοροι ως προς τα θέματα της θρησκείας, αλλά και πολλοί από τους κατ’ όνομα χριστιανούς, να ερμηνεύουν τις λέξεις «ανοίγει το Τριώδιο» με το ότι ήρθε περίοδος γλεντιού, μασκαρέματος, ξεφαντώματος, κραιπάλης, διαφθοράς ψυχής και σώματος. Γι’ αυτό βλέπουμε τόσα και τόσα παράξενα να λαμβάνουν χώρα κατά τις ημέρες αυτές.

Η πραγματική όμως ερμηνεία του «ανοίγματος του Τριωδίου» δεν είναι τα ανωτέρω, αλλά τα κατωτέρω.

Πρώτον, η περίοδος αυτή λέγεται περίοδος του Τριωδίου, και ακόμη ότι «ανοίγει το Τριώδιο», εξαιτίας **ενός βιβλίου της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας που ονομάζεται «Κατανυκτικόν Τριώδιον» και που το ανασύρει η Εκκλησία από τη βιβλιοθήκη της το Σάββατο το απόγευμα, την παραμονή δηλαδή της Κυριακής του Τελώνου και του Φαρισαίου, και θέτοντάς το στο αναλόγιο διαβάζει και ψάλλει από αυτό μέχρι το μεσονύκτιο του Μ. Σαββάτου που γίνεται η Ανάσταση**, και κατόπιν το αποσύρει βάζοντας στη θέση του ένα άλλο βιβλίο της που λέγεται «Πεντηκοστάριον».

Με το βιβλίο αυτό, το «Κατανυκτικό» δηλαδή «Τριώδιο», **η Εκκλησία διδάσκει τους ανθρώπους σχετικά με θέματα σωτηρίας.**

Το μεγάλο αυτό βιβλίο είναι χωρισμένο σε **τρεις περιόδους**.

Η **πρώτη** αρχίζει από την Κυριακή του Τελώνου και του Φαρισαίου και τελειώνει την Κυριακή της Τυροφάγου.

Η **δεύτερη** αρχίζει από τη λεγόμενη Καθαρά Δευτέρα, την επομένη της Τυροφάγου, και τελειώνει των Βαΐων.

Και η **τρίτη** αρχίζει από την Μ. Δευτέρα, την επομένη των Βαΐων, και τελειώνει το μεσονύκτιο του Μ. Σαββάτου προς την Κυριακή, όπου σύμφωνα με τις Διαταγές των Αποστόλων έγινε η Ανάσταση.

Στην πρώτη του περίοδο παρουσιάζει τέσσερεις Ευαγγελικές περικοπές πολύ διδακτικές και απαραίτητες σε καθέναν που θέλει να γνωρίζει ορθά τα θέματα της σωτηρίας του.

Η **πρώτη** περικοπή είναι η λεγόμενη του **Τελώνου και Φαρισαίου** (Λουκ. 18:10-14), η οποία παρουσιάζει δύο ανθρώπους που ο ένας είχε έργα κατά κόσμον (ο Φαρισαίος) και απορρίφθηκε από τον Θεό, και ο άλλος (ο Τελώνης) δικαιώθηκε διότι αναγνώρισε την αμαρτωλότητά του, ζητώντας έλεος από τον Θεό με τα λόγια· «**Ο Θεός, ιλάσθητί μοι τω αμαρτωλώ**».

Η **δεύτερη** περικοπή είναι η λεγόμενη του **Ασώτου** (Λουκ. 15:25-32), η οποία επίσης παρουσιάζει δύο ανθρώπους, όπου ο ένας, παρότι αμάρτησε (ο άσωτος) μετανόησε, εξομολογήθηκε, κοινώνησε (από τον Μόσχο τον σιτευτό) και σώθηκε, ενώ ο άλλος που αρκέστηκε στη δικαιοσύνη του, στα έργα του· «Ιδού τοσαύτα έτη δουλεύω σοι και ουδέποτε έντολήν σου παρήλθον» (Λουκ. 15:29), απορρίφθηκε, δεν εισήλθε.

Αφού λοιπόν παρουσιάσει τις δύο αυτές μεγάλες ευαγγελικές περικοπές, στις οποίες διδάσκεται σαφώς ο **τρόπος της σωτηρίας του ανθρώπου**, ότι δηλαδή δεν σώζεται με τα έργα του μόνο, αλλά με τη θυσία του Υιού του Θεού, του «Μόσχου του σιτευτού», έρχεται την **τρίτη Κυριακή της Αποκριάς** και διδάσκει ότι πρέπει να προσέξουμε, διότι μία ημέρα θα καθίσει ως δικαστής πλέον να μας **κρίνει**. Γι’ αυτό μας διαβάζει το **Ευαγγέλιο της Κρίσεως** (Ματθ. 25:31-46) που είναι παραβολή και προφητεία μαζί. Παραβολή μεν, διότι παρομοιάζει τους δικαίους με πρόβατα και τους απίστους με ερίφια, προφητεία δε, διότι λέει: «Όταν έλθη ο Υιός του ανθρώπου» κλπ.

Και τέλος, προκειμένου να μας εισαγάγει στο δεύτερο μέρος της προετοιμασίας της Μ. Τεσσαρακοστής, για να δεχτούμε τον στο τέλος της περιόδου ερχόμενο

σταυρωθέντα, ταφέντα και αναστάντα Θεό μας, **μας θυμίζει την έξωση του Αδάμ και της Εύας από τον Παράδεισο την Κυριακή της Τυροφάγου** (που τη λέμε τελευταία αποκριά, ψευδώς βεβαίως), και έτσι κλείνει το πρώτο μέρος της μεγάλης αυτής περιόδου του Τριωδίου.

Κατόπιν μας εισάγει στο **δεύτερο μέρος της περιόδου που είναι η λεγόμενη Μεγάλη Τεσσαρακοστή** και αρχίζει με την Καθαρή Εβδομάδα, και μάλιστα τη λεγόμενη Καθαρή Δευτέρα, που εμείς με την απιστία μας την καταντούμε την πιο βρωμερή του έτους. Η Καθαρή Δευτέρα βρίσκει τους Πρωτοπλάστους εξωσμένους από την Εδέμ να κλαίνε και να κτυπούν το πρόσωπό τους ζητώντας έλεος. Η αγία μας Εκκλησία για το θέμα αυτό ψάλλει:

«*Αδάμ εξωστράκισται παρακοή Παραδείσου, και τρυφής εκβέβληται, γυναικός τοις ρήμασιν απατώμενος, και γυμνός κάθηται, του χωρίου οίμοι! εναντίον οδυρόμενος. Διο σπουδάσωμεν, πάντες τον καιρόν υποδέξασθαι, νηστείας, υπακούοντες ευαγγελικαίς παραδόσεσιν· ίνα δια τούτων, ευάρεστοι γενόμενοι Χριστώ, του Παραδείσου την οίκησιν πάλιν απολάβωμεν*».

Κατά τις εβδομάδες αυτές της περιόδου της Μ. Τεσσαρακοστής, **τις Τετάρτες και τις Παρασκευές** η αγία μας Εκκλησία κάνει τις **Ακολουθίες των Προηγιασμένων**, όπου οι πιστοί μπορούν να πυκνώσουν την προσέλευσή των στο Ποτήριο της Ζωής (την Θεία Κοινωνία), ώστε να παίρνουν δύναμη για τον αγώνα της **νηστείας** και της **εγκράτειας** της Μ. Τεσσαρακοστής.

Τέλος φτάνουμε στην **Κυριακή των Βαΐων** που είναι το τέλος της δεύτερης περιόδου, και μπαίνουμε πλέον στη **Μεγάλη Εβδομάδα**, τη λεγόμενη εβδομάδα των Αγίων Παθών, όπου ολοκληρώνεται η διδασκαλία της ενανθρωπήσεως του Ιησού με τη Σταύρωση, την Ταφή και την Ανάσταση.

Αυτό είναι λοιπόν συνοπτικά το «Τριώδιον» και ο σκοπός του ανοίγματός του.

Επειδή όμως αυτό εργάζεται σκοπό σωτήριο, βάλλεται από τον Διάβολο και τα όργανά του, ο οποίος ανοίγει και αυτός το δικό του Τριώδιο και μας καλεί προς τα εκεί, υποσχόμενος αντί για νηστεία, φαγοπότι, αντί για εγκράτεια και σωφροσύνη, απόλαυση και ηδονές, και αντί για πένθος και δάκρυα, γέλια και καρναβάλια.

Πάντως ας μη ξεχνούμε ότι στο ένα «Τριώδιο» της Εκκλησίας πρωταγωνιστεί ο Χριστός, ενώ στο άλλο «Τριώδιο» του κόσμου πρωταγωνιστεί ο Διάβολος.

Ο ένας καλεί σε σωτηρία, ο άλλος σε απώλεια. Σ’ εμάς εναπόκειται να εκλέξουμε: τον Ιησού ή τον Βαραββά.

Χαρά σε αυτούς που θα συνταχθούν με τον Ιησού και αλίμονο σε όσους θα συνταχθούν με τον Βαραββά.

(Από το περιοδικό «Όσιος Φιλόθεος της Πάρου» τ. 16, εκδ. "Ορθ. Κυψέλης", σελ. 17)

(Πηγή: koinoniaorthodoxias.org*)*